



Universitat
de les Illes Balears

TREBALL DE FI DE MÀSTER

DISSENY D'UN PROJECTE INNOVADOR D'APRENTATGE-SERVEI (APS) PER A FOMENTAR L'ORALITAT A SECUNDÀRIA

Núria Sintes Carreras

Màster Universitari en Formació del Professorat

(Especialitat/Itinerari de Llengua catalana i Literatura)

Centre d'Estudis de Postgrau

Any Acadèmic 2021-22

DISSENY D'UN PROJECTE INNOVADOR D'APRENTATGE-SERVEI (APS) PER A FOMENTAR L'ORALITAT A SECUNDÀRIA

Núria Sintes Carreras

Treball de Fi de Màster

Centre d'Estudis de Postgrau

Universitat de les Illes Balears

Any Acadèmic 2021-22

Paraules clau del treball:

aprenentatge-servei, innovació educativa, secundària, oralitat, educació en valors

Nom Tutora del Treball: Susana Febrer Cardona

Resum

La situació sanitària originada per la COVID-19 ha provocat que moltes persones hagin quedat sense atenció essencial, com la socialització, el contacte i la interacció interpersonal. El confinament ha comportat distanciament social i un canvi radical en les activitats quotidianes, cosa que ha obligat a modificar els estils de vida.

Aquest aspecte social ha afectat els col·lectius més vulnerables, com poden ser les persones majors. De fet, han estat els últims a poder sortir al carrer i això els ha generat nivells preocupants d'angoixa, ansietat i estrès.

Arran d'aquesta situació, s'ha proposat dissenyar un projecte innovador d'Aprenentatge-Servei (APS) com a metodologia per a fomentar i millorar l'expressió oral a secundària. Per això, comptem amb la col·laboració de la residència geriàtrica de Ferreries que, juntament amb l'alumnat de quart d'ESO de l'IES Biel Martí, s'han ofert a implementar espais interactius per a desenvolupar una solidaritat intergeneracional i crear relacions personals per a millorar la qualitat de vida dels nostres majors, aconseguint, a més, que aquest col·lectiu jove es converteixi en un suport imprescindible.

Paraules clau: aprenentatge-servei, innovació educativa, secundària, oralitat, educació en valors.

Índex

1. Justificació	4
2. Objectius del treball	5
2.1 Objectius principals	5
2.2 Objectius generals	5
3. Estat de la qüestió	6
3.1 Concepte i definició d'Aprenentatge-Servei (APS)	7
3.2 Història de l'APS	7
3.3 Beneficis de l'APS	10
3.3 Intercanvi intergeneracional	11
4. Desenvolupament de la proposta	12
4.1 Introducció	13
4.2 Contextualització i destinataris	13
4.3 Objectius d'etapa i objectius de la matèria	16
4.5 Assoliment de les competències clau	17
4.6 Temporització	18
4.8 Sessions	22
4.9 Avaluació	40
4.9.1 Avaluació de l'alumnat	41
4.9.2 Avaluació del projecte	43
5. Conclusions	44
6. Referències bibliogràfiques	46
7. Annexos	50

1. Justificació

L'elecció del tema per a qualsevol Treball de Fi de Màster és important, però he de dir que la meua no ha estat gens fàcil. Des de sempre he enyorat a l'escola tècniques per a millorar l'oralitat i, al llarg d'aquests anys, he detectat encara més aquesta mancança.

Després de pensar en diferents propostes que no acabaven de quallar, gràcies a la meua tutora de pràctiques, em vaig decantar per l'Aprenentatge-Servei (APS), ja que és un tema nou i atractiu per a mi. Durant el màster ens han parlat del treball per projectes, però no ens havien parlat d'aquesta metodologia innovadora tan pràctica, beneficiosa i atractiva.

Una vegada feta l'elecció, va arribar el moment de concretar el treball i, per a realitzar-ho, un dels primers passos era informar-me sobre l'APS. Podem dir que els centres educatius són l'espai on es fomenta l'aprenentatge, però també el pensament crític, el debat i la recerca sobre diferents problemes i reptes als quals la societat ha de fer front. De totes maneres, a l'àmbit docent, s'observa una certa absència de comunicació amb la realitat i amb els problemes socials actuals.

Els projectes que es formen a partir d'aquesta metodologia es consideren com una mena de servei que realitza l'alumnat amb la finalitat de donar forma a una necessitat que té una comunitat concreta. A més, aquesta metodologia afavoreix l'assoliment de competències curriculars i personals de l'alumnat.

Per a poder aconseguir-ho és important que es produeixi una rigorosa col·laboració entre el centre educatiu, les autoritats municipals i els participants. Per això, els projectes d'APS cerquen motivar el creixement social i la formació

professional i personal de l'alumnat, utilitzant tots els recursos possibles del poble.

Com s'explicarà a continuació, un dels objectius d'aquesta proposta és millorar l'oralitat entre els joves perquè, com s'ha pogut comprovar durant el període de pràctiques, és una mancança que té la majoria. Per tant, la millor manera de realitzar-ho és en un context real i, per aquesta raó, es proposa *OraliEdat: Una mirada intergeneracional*. L'impressió d'aquesta metodologia en adolescents pot ser molt transformadora, ja que, a més, pot arribar a provocar un aprenentatge molt significatiu i pot acostar a l'alumnat a tenir un compromís amb el seu entorn social.

2. Objectius del treball

2.1 Objectius principals

Un dels objectius d'aquest treball és dissenyar un projecte d'Aprenentatge-Servei anomenat *OraliEdat: Una mirada intergeneracional*. Es basa en la creació de sessions i trobades que facilitin i fomentin l'expressió oral de l'alumnat de quart d'ESO, així com marca el currículum acadèmic de l'educació secundària. Per tant, l'objectiu principal d'aquest projecte pioner i innovador és millorar la competència oral d'aquest alumnat.

També es pretén conèixer la metodologia d'Aprenentatge-Servei com a coneixement de la realitat social que ens envolta i, per tant, es realitzaran activitats que resultin interessants per a l'alumnat i que, a més, siguin motivadores, de manera que siguin els protagonistes i executors dels temes de conversa.

2.2 Objectius generals

També es tindran en compte els objectius generals següents:

1. Fomentar les relacions intergeneracionals fora de l'àmbit familiar i la seva motivació en un projecte col·laboratiu i mútuament beneficiós, de manera que es creïn vincles afectius i una escolta activa entre ambdós col·lectius.
2. Aconseguir aprenentatges significatius per a l'alumnat, desenvolupant les competències diverses.
3. Generar un sentiment de responsabilitat propi i cap a la resta, fomentant també l'ensenyament mutu a partir de les aportacions que realitzen les persones majors en base a la seva experiència de vida.
4. Millorar l'autoestima gràcies a espais comuns de convivència i intercanvi d'experiències.

3. Estat de la qüestió

Com s'ha dit sempre, el professorat no és un simple transmissor de coneixements sinó que ha de ser, també, un educador, en el sentit més ampli de la paraula. Els docents necessiten fórmules que els ajudin a formar bons ciutadans capaços d'implicar-se en els problemes del seu entorn. Per aquest motiu, aquesta proposta innovadora d'Aprenentatge-Servei combina l'adquisició de l'aprenentatge de l'oralitat amb un servei realitzat a la comunitat. Dit en altres paraules, aquesta metodologia pretén utilitzar l'expressió oral dels nostres alumnes en una pràctica solidària.

Com bé va dir Albert Einstein, *l'aprenentatge és experiència; la resta és informació*. Per tant, la motivació i l'interès són algunes causes que permeten explicar el motiu pel qual una persona es comporta d'una manera o d'una altra.

Un projecte d'Aprenentatge-Servei ha de despertar en l'alumnat les ganes de fer una cosa útil. Els docents, com ja s'ha comentat, tenen un paper primordial

per tal que l'alumnat vulgui aprendre, ja que aquests són els encarregats de motivar-los en la realització de tots els continguts curriculars per aconseguir que, d'alguna manera, se sentin satisfets d'haver après alguna cosa nova.

A continuació, s'exposen alguns dels referents teòrics i metodològics que recullen estudis o models de bones pràctiques d'aquesta metodologia d'Aprentatge-Servei i, per tant, serveixen per a orientar aquest treball, donant coherència i fonamentació a la proposta d'un APS per a fomentar l'oralitat a secundària que es presentarà posteriorment.

3.1 Concepte i definició d'Aprentatge-Servei (APS)

Segons Puig i Palos (2006), és molt difícil trobar una única definició d'APS ja que, depenent dels autors, s'han donat més rellevància a uns aspectes que a uns altres, de manera que coexisteixen entre si. Sintetitzant els aspectes que Puig i Palos consideren més prioritaris d'aquesta metodologia pedagògica, aquests la defineixen com "una proposta educativa que combina processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat en un sol projecte ben articulats on els participants es formen treballant sobre les necessitats reals de l'entorn amb l'objectiu de millorar-lo" (Puig i Palos, 2006, p.61).

L'APS no és purament una metodologia d'aprenentatge basada en un conjunt de feines relacionades amb el voluntariat, sinó que és una experimentació complexa que combina el servei a la comunitat i l'adquisició de coneixements (Martínez i Puig, 2011).

3.2 Història de l'APS

El Programa ApSUIB parla de l'APS com una metodologia utilitzada des de principis del segle XX encara que es coneixia amb un altre nom.

Un dels pioners d'aquesta metodologia és John Dewey, ja que volia fomentar una educació basada en l'experiència i el pensament, és a dir, era partidari del "*learning by doing*" (Dewey, 1918), en el qual es troben moltes semblances amb la metodologia d'Aprenentatge-Servei.

Aquesta pràctica pedagògica educativa també estaria influenciada per la proposta de servei a la comunitat de William James, un altre dels principals autors que defensava una educació cívica per a promoure els valors de pau.

L'APS es va començar a conèixer en el nostre país durant el 2002, gràcies a dues entitats que ja han desaparegut: l'Associació Espanyola del Voluntariat i el Fòrum Cívic Educatiu (Batlle, 2011).

Segons Batlle (2013), a Catalunya, hi ha diferents professionals que han treballat i estudiat com es podria difondre aquesta metodologia. Així va ser com, l'any 2005, va néixer el *Centre Promotor d'Aprenentatge Servei* liderat per Jaume Bofill i actualment integrat per diverses institucions que, segons el seu coordinador, cada una aporta tota la seva experiència per a aconseguir implementar l'APS en el màxim de centre educatius possibles (Puig, Campo i Climent, 2011).

Tal com explica Batlle (2010) en un informe sobre l'APS, l'any 2010 es va crear la *Red Española de Aprendizaje-Servicio* (REDAPS) que, tal com es recull en la seva pàgina web, actualment hi ha 17 grups impulsors d'APS distribuïts en diferents zones d'Espanya.

Batlle (2018) explica que la Generalitat de Catalunya va tenir la idea d'implementar l'APS en els centre educatius. Com que van veure que els resultats eren molt positius, el 2010 el Departament d'Ensenyament va fer un pas endavant, formant a un centenar de docents pertanyents a diferents zones

de Catalunya. Quan el curs 2019-2020 s'estava acabant, el Departament d'Ensenyament va considerar que l'APS seria la metodologia més adequada per a desenvolupar totes les competències clau de l'Educació Secundària Obligatòria. De fet, d'acord amb el treball de Calabria, Codina, Gallego, Puig i Rubio (2014), es pot comprovar que en el currículum de secundària es diu que l'alumnat de tercer i quart d'ESO han de realitzar obligatòriament un servei comunitari per tal que experimentin accions de compromís social i cívic.

Actualment, podem trobar diverses experiències creades a partir de l'APS, ja que, avui dia, es creu que els diferents serveis comunitaris i els centres educatius estableixen relacions de diàleg més directes. En la següent imatge es recullen algunes organitzacions que han aportat el seu granet d'arena en la difusió d'aquesta metodologia arreu d'Espanya:



IMATGE 1. Organitzacions que treballen amb l'APS a Espanya¹

¹ *Aprenentatge Servei: Els preparem per a la vida*. Extret de: https://dspace.uib.es/xmlui/bitstream/handle/11201/146871/tfm_2015-16_MFPR_crv634_304.pdf?sequence=1&isAllowed=y

3.3 Beneficis de l'APS

L'enfocament metodològic de l'APS ha d'aportar un paper protagonista al grup de persones que realitzen el servei, afavorint la participació i la inclusió en tots els aspectes. D'altra banda, beneficia la reflexió i l'anàlisi per part de l'alumnat per resoldre'n una sèrie de reptes, on els coneixements i continguts treballats des de l'aula ajudaran a resoldre de forma pràctica els problemes que trobem a la comunitat.

L'alumnat ha d'entendre la realitat d'allà on viu, ha d'aprendre a col·laborar i a millorar la societat per tal de poder conviure adequadament amb la resta de ciutadans. D'aquesta manera, els estudiants accepten una intervenció activa amb la societat que l'envolta, la qual cosa els proporciona una gran responsabilitat, ja que han d'arribar a ser competents en tots els sentits.

S'han realitzat molts estudis que han demostrat diferents beneficis que comporta la participació en projectes d'APS. Furco (2004) va dividir les aportacions més importants d'aquesta pedagogia en sis blocs:

- **Acadèmic i cognitiu.** Un dels beneficis més destacables és l'augment del rendiment acadèmic, ja que s'obtenen qualificacions més altes.
- **Formació cívica.** S'ha demostrat que hi ha més participació dins la comunitat i s'augmenta la consciència social i la responsabilitat ciutadana a través del compromís que té l'alumnat amb el servei comunitari.
- **Vocacional i professional.** S'afavoreixen les competències professionals, de manera que s'aconsegueix una millor ètica del treball.
- **Ètica i moral.** Pretenen exposar nous punts de vista per tal de millorar la presa de decisions, respectant l'opinió dels altres.
- **Personal.** S'augmenta l'autoestima i es millora l'eficàcia personal, ja que és important conèixer-se a un mateix.

- **Social.** S'ha comprovat que treballar en equips ajuda a millorar les conductes socials i, per tant, hi ha més companyerisme entre l'alumnat.

En definitiva, com ja s'ha mencionat anteriorment, educar no és només desenvolupar coneixements i habilitats, sinó que també suposa aprendre actituds i valors. Per tant, la metodologia d'Aprenentatge-Servei no només contribueix a la millora acadèmica de l'alumnat, sinó que també ajuda a la cohesió social i, alhora, a la inclusió a la societat, pel simple fet que promouen el protagonisme dels estudiants sense discriminar entre diferents ritmes d'aprenentatge ni condicions de vulnerabilitat.

3.3 Intercanvi intergeneracional

Centrant-nos en la nostra proposta, un projecte d'intercanvi intergeneracional vol promoure l'intercanvi de recursos i aprenentatges entre persones de diferents edats amb la finalitat d'aconseguir que es relacionin i intercanviïn diferents tipus d'opinions mitjançant tertúlies, converses espontànies, debats, entre d'altres. Es tracta de posar en valor el paper que tenen les persones majors com a transmissors d'experiències i de recuperar la seva memòria vital, per tal que no s'acabi perdent.

Per exemple, l'Ajuntament de Barberà del Vallès té en marxa, des del 2005, un programa municipal per a la gent gran on treballen en dues línies diferents: trobades intergeneracionals d'activitat física i trobades intergeneracionals de noves tecnologies.

Un altre exemple clar del bon funcionament d'un programa intergeneracional el podem trobar a l'illa. Es tracta del *Taller Per a gent gran i gent petita* proposat per la Conselleria de Benestar Social i Joventut del Consell Insular de Menorca, on hi participen més de 400 fillets i filletes d'entre cinc i set anys de diferents

col·legis de Maó, Sant Lluís, Alaior, Ferreries i Ciutadella, juntament amb les respectives residències de gent gran.

La metodologia és senzilla: cada escola organitza diversos tallers amb la residència de gent gran del seu poble i planifiquen les activitats que es faran durant el curs escolar (obres de teatre, rebosteria i cuina antiga, jocs antics, trucs de màgia, contar i escoltar contes, activitat física, explicació de rondalles i refranys, etc.). En general, es realitzen les sessions del taller a l'aula i, com a acabament, es fa una sessió final a la residència geriàtrica. Per això, la metodologia de l'APS que es presentarà més endavant és semblant a aquest programa intergeneracional.

Aquests tipus de projectes intergeneracionals pretenen “facilitar el diàleg i el respecte mutu a partir de compartir experiències i coneixements entre generacions de diferents edats, en conceptes i en manera de viure”, així com apunta Aurora Herráiz, consellera responsable d'aquest departament.

En definitiva, fruit de l'esforç compartit per a participar i col·laborar en l'APS, és una gran oportunitat on la infantesa, la joventut i les seves respectives famílies poden manejar un gran repertori de temàtiques que comparteixen uns mateixos propòsits: facilitar estils de vida saludables i el benestar i el desenvolupament personal, familiar i social.

4. Desenvolupament de la proposta

Com ja s'ha anat comentat, la finalitat de dissenyar aquesta proposta de projecte innovador és perquè, a través de l'APS es puguin processar les diferents competències fomentant, principalment, l'expressió oral i, alhora, proporcionar una actitud participativa amb la societat.

4.1 Introducció

Aquest projecte d'Aprenentatge-Servei vol engegar relacions intergeneracionals amb l'alumnat de quart d'ESO i els usuaris de la residència geriàtrica de Ferreries a través de l'organització de diferents activitats que es duran a terme en el centre educatiu per després poder fer trobades a la residència geriàtrica, en les quals es posarà en pràctica el que s'ha après a classe amb un doble objectiu: millorar l'oralitat i alleujar la soledat que pateixen habitualment les nostres persones majors. Per tant, es pretén que sigui un programa d'activitats que s'utilitzi per a intercanviar recursos i aprenentatges entre les persones més grans i les més joves amb la finalitat de millorar l'expressió oral i, alhora, fomentar el contacte entre les diferents generacions del poble creant autèntics espais de convivència i aconseguint beneficis individuals i socials.

4.2 Contextualització i destinataris

Les activitats que es proposaran a continuació estan pensades per a realitzar-se a l'IES Biel Martí de Ferreries. És un centre que va ser construït l'any 1995 i que va adoptar el nom de Biel Martí, ja que era el batle de Ferreries en aquell moment i era el que havia lluitat per construir el centre i així evitar que els alumnes ferrerriencs de dotze anys haguessin de continuar els estudis a una altra població.

L'IES Biel Martí està situat als afores de Ferreries, en una zona on es concentren les instal·lacions esportives del poble: dos poliesportius, pistes de tennis, camp de futbol i pistes de pàdel.

Aquest centre de secundària té un total de 432 alumnes i consta de 56 professor/es, encara que no tots estan a jornada completa. També hi ha una administrativa, dues conserges i dues netejadores.

Pel que fa a l'oferta formativa, el centre ofereix durant el present curs, tres grups de primer d'ESO, amb un total de 73 alumnes; tres grups de segon d'ESO, amb un total de 81 alumnes; 3 grups de tercer d'ESO, amb un total de 82 alumnes; tres grups de 4t d'ESO, amb un total de 67 alumnes; dos grups de primer de batxillerat, amb un total de 46 alumnes; i dos grups de segon de batxillerat, amb un total de 34 alumnes. També ofereix un cicle formatiu de Grau Mitjà de Tècnics en Sistemes Microinformàtics i Xarxes, amb un total de 50 alumnes i, finalment, la Formació Bàsica d'Informàtica i Comunicacions, amb uns 15 alumnes.

Gran part de l'alumnat del centre formen part de famílies que viuen a Ferreries, però hi ha un nombre important d'alumnes que provenen d'altres nuclis urbans: Es Mercadal, Fornells, del camp i d'urbanitzacions, i, durant els darrers anys, s'han establert moltes famílies immigrants, tant de la resta de l'estat, com de Sud-amèrica i del Marroc, principalment. Així, podríem definir el nivell socioeconòmic de l'entorn com a mitjà-baix.

A més d'això, pel que fa als trets d'identitat del centre (IES Biel Martí, 2021), s'ha de dir que el centre valora la importància de la rica i variada xarxa social, educativa, esportiva i cultural de les poblacions que venen a aquest centre. Disposen d'un llistat d'escoles, associacions i entitats d'aquesta xarxa per a poder treballar conjuntament en diferents projectes de centre, difondre i col·laborar en la seva oferta de tallers i activitats, de manera que l'alumnat se'n pugui beneficiar. Així mateix, destaca per la seva implicació en la innovació pedagògica i la formació permanent sobre eines tecnològiques com a metodologia innovadora d'aprenentatge, ja que és un mitjà prou eficaç per a potenciar la confiança i el creixement personal de l'alumnat. D'altra banda, el centre compta amb un programa d'acollida per als nousvinguts per tal de facilitar la seva adaptació al centre i a la llengua catalana, com a llengua vehicular d'ensenyament, coeducant a l'alumnat i defensant la interculturalitat, ja que es

respecten les cultures pròpies de l'alumnat com a font d'enriquiment personal i social, independentment de la seva identitat sexual.

A partir de l'anàlisi que es va fer sobre les associacions de gent gran de les Illes Balears (Riera, 2009), es pot veure per la taula adjunta que a Menorca hi ha un total de 12437 persones grans, de les quals 511 són de Ferreries.

Municipis de les Illes Balears	Població total	Població gent gran	Total associacions
MENORCA	92434	12437	11
ALAIOR	9133	1304	1
ES CASTELL	7724	919	2
CIUTADELLA	28696	3717	3
FERRERIES	4617	511	1
MAÓ	28904	4139	1
MERCADAL	5134	664	3
ES MIGJORN	1522	929	0
SANT LLUÍS	6704	254	0

TAULA 2. Font: Població total de l'Institut Balear d'Estadística (dades per municipis)

Pel que fa a la Residència Geriàtrica i Centre de Dia de Ferreries, podem dir que, actualment, compta amb un total d'uns 47 usuaris, tot i que la llista d'espera d'una habitació a la residència municipal és de més de 30 persones, ja que, encara que en moltes famílies es manté la tradició de cuidar l'engròs al domicili tot el temps que sigui possible, les noves tendències socials dificulten aquesta tasca.

S'ha de dir, però, que fa dos anys que la residència de Ferreries té llestes les noves habitacions que s'hi han construït per ampliar-ne la cabuda en 13 places geriàtriques més, però degut a problemes administratius, encara no s'han pogut adjudicar.

Actualment, el tema d'acompanyament i assistència per a persones majors està molt barrejat, perquè moltes associacions ofereixen diferents tipus de serveis

amb la finalitat de voler millorar el ventall de possibilitats per a oferir a aquestes persones, ja siguin activitats de lleure, culturals, ajudes sobre prestacions socials o, fins i tot, serveis de prevenció de la salut.

És per això que l'IES Biel Martí i el Centre de Dia de Ferreries, que compta amb vint usuaris, veu la necessitat de crear i de col·laborar en aquest projecte pioner d'intercanvi intergeneracional per tal d'aprendre junts.

4.3 Objectius d'etapa i objectius de la matèria

Durant l'etapa d'Educació Secundària Obligatòria, l'alumnat ha de ser capaç de desenvolupar una sèrie d'objectius que venen establerts en el Reial Decret 1105/2014 de 26 de desembre pel qual s'estableix el currículum bàsic de l'Educació Secundària Obligatòria i el Batxillerat. De tots ells, el que té més rellevància per a l'assignatura de Llengua catalana i Literatura és que, en acabar l'etapa, l'alumnat sigui capaç de comprendre i produir missatges orals i escrits amb propietat, autonomia i creativitat. D'aquesta manera, han de saber comunicar-se, organitzant els propis pensaments i reflexionant sobre els aspectes implicats en l'ús del llenguatge. No obstant això, hem de ser conscients que, si cal, hem de saber adaptar les activitats didàctiques, els continguts i els objectius a les diferents circumstàncies en què es trobi cada un.

Així, seguint el Decret 34/2015 de 15 de maig pel qual s'estableix el currículum de l'Educació Secundària Obligatòria de les Illes Balears, els objectius de la matèria giren al voltant de la competència comunicativa. Fins ara, l'ensenyament se centrava principalment en la comprensió i expressió escrites, que són també necessàries, però actualment s'ha de tenir en compte l'evolució de la nostra societat, i, per tant, l'oralitat esdevé un dels elements claus per a dur a terme aquest currículum.

En definitiva i centrar-nos en el projecte innovador que es presentarà a continuació, es proposa un projecte d'APS com a eina metodològica

especialment interessant per al desenvolupament de les competències en aquesta etapa escolar. Tractarem activitats en què l'alumnat s'enfronti amb les dificultats de l'expressió oral, la defensa del punt de vista i la intenció social, entre d'altres aspectes i, per tant, l'alumnat també posarà en joc altres sistemes de comunicació no verbal i paraverbal.

4.5 Assoliment de les competències clau

Abans d'entrar al desenvolupament de la proposta, s'ha de dir que aquesta proposta d'Aprenentatge-Servei destinat a l'alumnat de quart d'ESO, contribuirà al desenvolupament de les set competències clau (Decret 34/5015 de 15 de maig). A continuació només s'exposen cinc d'aquestes competències, ja que són amb les quals es treballaran amb major grau durant la realització del projecte:

La **competència en comunicació lingüística (CL)** es treballarà al llarg de tots els continguts del projecte, ja que l'alumnat ha de ser capaç de parlar, escoltar, llegir i escriure, comprendre i opinar.

La **competència digital (CD)** també hi serà present, ja que l'alumnat emprarà recursos de la Tecnologia de la Informació i la Comunicació (TIC) per a poder elaborar les seves tasques. També hauran de fer recerca per la xarxa i familiaritzar-se amb editors de vídeos, de fotos, entre d'altres.

La **competència d'aprendre a aprendre (CAA)** fomenta l'autoaprenentatge, la consciència de les pròpies capacitats i la gestió correcta del temps. Es treballarà a totes les sessions d'aquest projecte la motivació per a aprendre i la necessitat d'aprendre,

Les **competències socials i cíviques (CSC)** es desenvoluparan al llarg de les sessions del projecte. L'alumnat haurà de tenir la capacitat de relacionar-se amb els seus propis companys i amb les persones grans de manera adequada, respectant l'opinió dels altres. Les trobades a la residència geriàtrica seran útils per a treballar bones conductes i comportaments.

Finalment, la **competència del sentit d'iniciativa i l'esperit emprenedor (CIEE)** estarà relacionada amb la creació del material necessari per a poder realitzar les trobades amb els usuaris de la residència geriàtrica. D'aquesta manera, es treballarà la iniciativa, la creativitat, la innovació, l'habilitat per planificar i organitzar activitats amb la finalitat d'aconseguir fomentar una actitud crítica i cooperativa.

4.6 Temporització

El projecte *OraliEdat: Una mirada intergeneracional* està adreçat a l'alumnat de quart d'ESO i es realitza amb col·laboració amb la residència de persones majors de Ferreries. El servei és curricular i està inclòs en la programació de l'assignatura de Llengua catalana i Literatura del curs 2021-2022, així com també en la seva avaluació. Les activitats es realitzaran dins l'horari escolar i el servei actiu a la comunitat es durà a terme dins d'aquest horari.

El desenvolupament d'un projecte d'Aprenentatge-Servei segueix tres blocs principals: la preparació, la realització i l'avaluació (Martínez, 2008). Alhora, aquests blocs principals poden dividir-se en diferents etapes. Així, el projecte comença amb l'estudi dels continguts necessaris per a poder dur a terme les sessions i s'acaba amb l'anàlisi del procés d'aprenentatge. Per tant, podem dir que està organitzat en tres fases, de manera que es combinaran sessions a l'aula per a planificar les activitats i, després, sessions a la residència de gent gran per tal de posar-les en pràctica i, finalment, avaluar-les:

La primera fase és essencial, ja que és el punt inicial del projecte. Es duu a terme la presentació del projecte i dels continguts didàctics necessaris que ha d'aprendre l'alumnat per a poder realitzar el servei en qüestió i, a més, es fa un anàlisi del servei comunitari amb el qual es vol treballar. Per començar, els estudiants han de conèixer alguns conceptes clau d'aquesta metodologia, la rellevància que té i també fer-los entendre que, mitjançant aquest projecte, es treballaran les diferents competències que han d'assolir en acabar l'etapa de secundària. Abans d'iniciar la realització del servei, l'alumnat ha de fer-se expert en l'intercanvi intergeneracional a través de recerques guiades de projectes ja creats i una posada en comú d'activitats i temàtiques que els agradaria realitzar durant aquestes sessions.

La segona fase seria la fase de recerca i d'execució, ja que és a on s'elaboren i es posen en pràctica les tasques que han estat creades per ser realitzades durant les sessions a la residència geriàtrica. Cada trobada tindrà la seva tasca final, però, a més, l'alumnat haurà de crear una carpeta d'aprenentatge, on es faci evident el que han après i com ho han après al llarg de cada sessió mitjançant un recull raonat de la seva experiència i de les seves opinions.

Una de les fases finals serà l'etapa d'exposició, que consisteix en la preparació i la planificació per a mostrar la totalitat del projecte. Es durà a terme una festa final dirigida a les famílies de l'alumnat i a tota la gent interessada per tal de poder compartir la valoració final del projecte realitzada pel propi alumnat.

Finalment, s'avaluaran tant les feines realitzades dins l'aula com l'avaluació del professorat per a analitzar les tasques finals que ha presentat l'alumnat, juntament amb la carpeta d'aprenentatge. També es faran propostes de millora de cara a futures activitats d'APS.

Es pretén que *OraliEdat: Una mirada intergeneracional* duri tot el curs acadèmic. De les tres hores i mitja setmanals que disposa l'assignatura, dedicarem una hora setmanal a crear i planificar situacions reals que ens serveixin per a millorar l'oralitat per tal de, finalment, posar-les en pràctica a la residència geriàtrica. De les 34 sessions de 55 minuts que durarà, 28 són al centre educatiu treballant les competències clau i les 6 restants fan estada a la residència geriàtrica de Ferreries, les quals estaran organitzades de manera seqüenciada.

A continuació, s'exposa una taula on s'indica de forma esquemàtica les activitats d'aquest projecte. A cada sessió s'ha assenyalat quines activitats es duran a terme i quant de temps requerirà cadascuna, tot i que també s'hi dedicaran diferents sessions durant les hores de llengua catalana a reforçar les habilitats orals i es donaran alguns consells a partir de la visualització d'alguns vídeos elaborats per experts i que tindran com a referència² per a millorar la tècnica d'expressió oral. Així mateix, per fer més comprensible la taula, s'han unificat amb el mateix color³ aquelles sessions en què es treballa sobre la mateixa temàtica.

SESSIÓ	ACTIVITATS	TEMPS ESTIMAT
Primera fase. Desenvolupament i presentació del projecte		
	Preparació del professorat i organització del projecte	Primeres setmanes del curs
1	Avaluació inicial: KPSI	10 minuts

² Un exemple seria la visualització de petits vídeos extrets de la pàgina web d'oralitat de la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona: <https://oralitat.upf.edu/>

³ De color groc són les activitats inicials per a elaborar l'entrevista intergeneracional; de color verd són les de les habilitats socials; de color rosa són sobre l'ús de les xarxes socials; de color blau són les activitats que s'han elaborat per a dur a terme un debat sobre les festes patronals; de color vermell són les que s'han creat per a parlar del poble; i de color lila són les que s'han fet per a poder crear un diccionari de paraules antigues i neologismes.

	Visualització de vídeos sobre alguns APS ja creats	30 minuts
	Presentació del projecte	15 minuts
2	Introducció a la vellesa	55 minuts
3	Visita a la residència geriàtrica. Tenen el primer contacte amb els usuaris	55 minuts
4	Pluja d'idees sobre les temàtiques que voldrien treballar	55 minuts
Segona fase. A classe, elaboració de les activitats que hauran de realitzar a la residència geriàtrica		
5	Allò que cal saber de mi	35 minuts
	Jo sóc...	20 minuts
6	Com portes actualment els teus estudis?	55 minuts
7	Elaboració de l'entrevista intergeneracional	55 minuts
11	Comunicació interpersonal	55 minuts
12	Com ens sentim ara mateix?	55 minuts
17	Debat espontani a partir d'un vídeo d'una <i>influencer</i>	55 minuts
18	Ús o abús de les xarxes socials?	55 minuts
20	Recerca de notícies sobre les xarxes socials	55 minuts
21	Petit debat sobre l'ús de <i>TikTok</i>	55 minuts
Tercera fase. A la residència geriàtrica, posada en pràctica de les activitats		
8	Primer trobada. Cada alumne entrevistarà un usuari	55 minuts
13	Segona trobada. Conversa espontània a partir de les emocions de cada un i de com se senten al geriàtric	55 minuts
22	Tercera trobada. Conversar sobre l'ús de les xarxes socials i de les noves tecnologies	55 minuts
25	Quarta trobada. Debat sobre les festes patronals	55 minuts
26	Cinquena trobada. Mostrar fotografies del poble d'ahir i d'avui i veure com ha canviat	55 minuts
Quarta fase. Tasques finals que seran avaluades		

9 i 10	Transcripció de les entrevistes i fer-ne una valoració	55 minuts
14, 15 i 16	Elaboració d'un podcast explicant la biografia del seu usuari	55 minuts
19	Realització del debat per parelles (dos contra dos)	55 minuts
23 i 24	Recopilació de paraules antigues i de neologismes	55 minuts
27 i 28	Elaboració del vídeo reportatge del poble de Ferreries	55 minuts
29	Autoavaluació del projecte	55 minuts
31, 32, 33 i 34	Preparació per a l'exposició del projecte	55 minuts

TAULA 3. Temporització de les sessions del projecte. Font: elaboració pròpia

Seguidament, s'explicarà amb més detall com es desenvoluparan cadascuna d'aquestes activitats:

4.8 Sessions

S'ha plantejat dur a terme un projecte d'APS amb l'alumnat de quart d'ESO i la residència geriàtrica de Ferreries. Es pretén que sigui un projecte de llarga durada, ja que ha de servir per treballar des d'un aspecte competencial.

Les primeres setmanes de curs són un punt de partida fonamental, ja que serveixen per a conèixer l'alumnat i detectar el seu grau d'implicació i motivació. D'aquesta manera el professorat podrà ser conscient dels punts forts i el potencial de l'alumnat i, a més, caldrà millor les mancances que vagin sorgint. Primerament, és necessari establir un horari conjunt i obtenir les reunions necessàries amb la resta de tutors de quart d'ESO, perquè sempre s'ha de reconèixer el professorat com un guia per a la motivació de l'alumnat i l'haurà d'acompanyar en el seu procés d'aprenentatge. Abans d'iniciar el projecte, és necessari concretar la vinculació curricular.

Un cop feta la temporització és important treballar i plantejar a l'alumnat la necessitat social que requereix la realització del projecte. També és el moment d'establir un primer contacte amb l'organització que contribuirà amb la tasca, així com fer recerca de projectes que ja es duen a terme a altres centres educatius. Per altra banda, com ja hem comentat, és important comunicar la realització d'aquest projecte als familiars ja que, a part d'orientar-los, es vol que aquests també en puguin formar part des de l'inici.

Per a acabar, es pot dir que aquest projecte suposa un mínim cost pel centre ja que les sessions es duran a terme al mateix institut i a la residència de persones grans i, per tant, els recursos materials que s'han d'utilitzar no suposen una despesa molt gran cap al departament de Llengua catalana i Literatura.

SESSIÓ 1. Presentació del projecte	
ACTIVITAT 1	Avaluació inicial: KPSI
Durada	10 minuts
Material	Paper i bolígraf, fotocòpia KPSI
Ubicació	Aula
Desenvolupament	Per a començar a introduir el funcionament del projecte, el professorat reparteix a l'alumnat un qüestionari KPSI per tal d'analitzar allò que coneix prèviament sobre els continguts que tindrà el projecte i per a mostrar-los els aspectes fonamentals que s'hauran de tenir en compte per a realitzar un bon projecte (veure annex 1).
Avaluació	El professorat analitzarà el grau de compliment de l'alumnat en la realització d'aquest qüestionari. En acabar les sessions, es comprovarà l'assoliment dels continguts i dels objectius.
ACTIVITAT 2	Importància de l'APS
Durada	30 minuts

Material	- Ordinador i projector - Vídeo 1: Experiències sobre APS https://www.youtube.com/watch?v=u8YpiSIQGF0&list=PLcslrUHedr1LCeOWOYYXtrwWMa4FwUkM - Vídeo 2: Programa intergeneracional del col·legi Sant Josep de Maó https://ccsantjosepmao.com/projectes-i-comissions/comissions/projectes-aps-intergeneracional/
Ubicació	Aula
Desenvolupament	Com que es treballarà amb la realització d'un servei social, la motivació de l'alumnat ha de ser fonamental. Per poder mostrar la importància de les tasques que hauran de realitzar, se'ls projectarà dos vídeos. El primer és sobre una experiència a partir d'un Aprenentatge-Servei que servirà a l'alumnat per veure l'impacte que té treballar per projectes. El segon vídeo és del col·legi Sant Josep de Maó on apareix el professorat i l'alumnat de diferents edats donant la seva opinió sobre el programa intergeneracional que duen a terme conjuntament amb la residència de gent gran del Consell Insular de Menorca de Maó.
Avaluació	A mesura que es vagin mirant els vídeos, hauran de comentar entre tots què els sembla aquesta proposta innovadora. El professorat avaluarà les seves aportacions.
ACTIVITAT 3	Presentació del projecte
Durada	15 minuts
Material	-
Ubicació	Aula
Desenvolupament	Una vegada que l'alumnat reconegui el paper que tindran dins d'aquest projecte, és el moment de mostrar-los, passa per passa, en què consistirà l'APS: explicar-los quan, qui i com es durà a terme l'acció..
Avaluació	En aquesta sessió, el professorat no incidirà gaire en el procés, ja que la clau és fer-los sentir motivats per a treballar activament, ja que han de ser conscients que és un necessitat social on ells seran els protagonistes

TAULA 4. Activitats 1, 2 i 3 - Presentació del projecte i importància de l'APS.

Font: elaboració pròpia

SESSIÓ 2. Introducció a la vellesa	
Durada	55 minuts
Material	<i>Chromebooks</i> , ordinador i projector
Ubicació	Aula
Desenvolupament	A partir de la temàtica general de la vellesa, l'alumnat ha de contextualitzar la mirada intergeneracional dels diferents temes que podem tractar (com era el seu dia a dia, com es jugava antigament, quins canvis han notat, entre d'altres). Per tant, a partir de la visualització d'un vídeo ⁴ on s'expliquen diferents tipus de vellesa, el professorat els proposa una sèrie de preguntes de comprensió (veure annex 2) i, a més, en grups de tres, hauran d'opinar i reflexionar.
Avaluació	El professorat vol fer partícip l'alumnat en l'elaboració d'aquest projecte. S'avaluarà el grau d'interès de l'alumnat a partir de les aportacions que facin.

TAULA 5. Sessió 2 - Introducció a la vellesa. Font: elaboració pròpia

SESSIÓ 3. Visita a la residència geriàtrica	
Durada	55 minuts
Material	-
Ubicació	Residència geriàtrica de Ferreries
Desenvolupament	Es produeixi el primer contacte entre les diferents generacions. Abans de compartir temps, és necessari conèixer per desmitificar i trencar barreres ideològiques. Cal que els adolescents coneguin les necessitats de la gent gran i quina és la seva realitat diària. També, de la mateixa manera, és molt important que la gent gran pugui conèixer el què fan a l'institut, entre altres coses. D'aquesta manera, el contacte que s'estableix entre les diferents generacions és més proper i realista.
Avaluació	-

TAULA 6. Sessió 3 - Visita a la residència geriàtrica. Font: elaboració pròpia

⁴ TV3 a la carta - 30 minuts . *La gran vellesa*. Extret de:
<https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/30-minuts/la-gran-vellesa/video/6030244>

SESSIÓ 4. Pluja d'idees sobre les temàtiques que volen treballar	
Durada	55 minuts
Material	<i>Chromebooks</i> , ordinador i projector
Ubicació	Aula
Desenvolupament	<p>L'elecció de les temàtiques que hauran de preparar per a cada trobada és un factor clau per al seu èxit. Aconseguir la implicació de l'alumnat no és fàcil, per tant sabem que convindrà tenir sempre present les seves preferències a l'hora de plantejar els seus interessos. És per això que l'alumnat, en grups de quatre, suggerirà alguns temes (veure annex 3).</p> <p>Després, durant els darrers deu minuts de la sessió, s'hauran de comentar amb la resta de companys, ja que convé que l'alumnat pugui identificar, des d'un primer moment, quines dificultats pot implicar planificar activitats per a un tema o un altre.</p> <p>A partir dels seus interessos, el professorat crearà una llista amb les seves suggerències i la penjarà al <i>Classroom</i>. Així, l'alumnat sabrà quina temàtica toca treballar a cada sessió.</p>
Avaluació	S'avaluarà el grau d'interès de l'alumnat a partir de les aportacions temàtiques que facin.

TAULA 7. Sessió 4 - Pluja d'idees sobre els temes que volen treballar. Font: elaboració pròpia

A continuació es presenten les temàtiques escollides per a cada trobada que es farà a la residència geriàtrica i s'explicarà amb més detall quines activitats es desenvoluparan abans de realitzar la tasca final (es respecten els mateixos colors de la taula 2):

TEMÀTICA:	TASCA FINAL:	DURADA:
Entrevista intergeneracional	Transcriure l'entrevista i fer-ne una valoració	6 sessions de 55 minuts (de la sessió 5 a la sessió 10)

Un dels continguts del bloc 1 del currículum de llengua catalana de les Illes Balears és la comprensió, interpretació i valoració de textos orals en relació amb l'àmbit d'ús, com per exemple entrevistes i converses espontànies.

Durant sessions anteriors, ja s'ha treballat la importància de les entrevistes i de la carta de presentació en el procés de recerca de feina i s'ha reflexionat sobre els aspectes formals d'aquests documents i sobre la seva fonamentació.

SESSIÓ 5. Autoconeixement	
ACTIVITAT 1	Allò que cal saber de mi.
Durada	35 minuts
Material	Paper i bolígraf
Ubicació	Aula
Desenvolupament	Conèixer-se a un mateix no és gens fàcil. Per això es proposa que l'alumnat realitzi una tasca (veure annex 4) per a compartir la seva personalitat, les seves habilitats i competències que ajudaran a realitzar una bona feina en equip.
Avaluació	El professorat revisarà la feina feta, ja que aquesta tasca serà una de les primeres que hauran d'explicar als usuaris de la residència geriàtrica.
ACTIVITAT 2	Jo sóc...
Durada	20 minuts
Material	- Paper, bolígraf i fotocòpia
Ubicació	Aula
Desenvolupament	A partir de la visualització d'un vídeo ⁵ sobre com presentar-se adequadament, la professora els formula una pregunta: <i>Què diries si et demanessin que et presentessis en un minut?</i> L'alumnat, a partir d'una sèrie d'adjectius (veure annex 5) ha de saber resumir qui és i què el diferencia de la resta, de forma clara, breu i persuasiva.
Avaluació	El professorat revisarà la feina feta, ja que aquesta tasca és la que també hauran de realitzar als usuaris de la residència geriàtrica.

TAULA 8. Sessió 5 - Autoconeixement. Font: elaboració pròpia

⁵ Barcelona Activa. *Tens un minut per convèncer*. Extret de: https://www.youtube.com/watch?v=iJ4L_cEkRSM

SESSIÓ 6. Com portes actualment els teus estudis?	
Durada	55 minuts
Material	Paper i bolígraf
Ubicació	Aula
Desenvolupament	Aquesta activitat té com a finalitat començar a planificar possibles preguntes que els podran fer els usuaris respecte als seus estudis i al seu futur, ja que és molt important conèixer-se entre ells. A partir d'una sèrie de preguntes que ha proposat la professora (veure annex 6), per parelles, hauran de conversar sobre els seus estudis i els seus plans de futur.
Avaluació	El professorat no avaluarà directament, però el grau de participació en les converses i interès mostrat podrà suposar l'èxit en les activitats posteriors. A més, és tindrà en compte el comportament com a possible augment o disminució de la nota global de l'alumne.

TAULA 9. Sessió 6 - Estudis. Font: elaboració pròpia

Tothom pot determinar diferents mètodes que siguin interessants a l'hora d'analitzar el coneixement de les persones del seu voltant. Una entrevista personal és una tècnica força assequible per conèixer millor algú en concret i saber més coses.

Dialogar amb altres persones pot ajudar a desenvolupar diversos usos i funcions: cooperar, enganyar, divulgar dades concretes i, a més, esdevenir un context idoni per acostar-nos a la personalitat de l'altra persona i arribar a conèixer-la millor.

SESSIÓ 7. Elaboració de l'entrevista	
Durada	55 minuts
Material	<i>Chromebooks</i> i material de les anteriors sessions
Ubicació	Aula

Desenvolupament	El professorat plantejarà un recull de preguntes que serviran a l'alumnat per a aprofundir més en la personalitat dels usuaris de la residència geriàtrica i que poden servir per teixir un entorn de confiança amb més rapidesa.
Avaluació	S'avaluarà el grau d'interès de l'alumnat a l'hora d'elaborar l'entrevista.

TAULA 10. Sessió 7 - Elaboració d'una entrevista. Font: elaboració pròpia

SESSIÓ 8. Primera trobada: entrevistar als usuaris	
Durada	55 minuts
Material	Paper, bolígraf i mòbil o gravadora
Ubicació	Residència geriàtrica de Ferreries
Desenvolupament	L'alumnat haurà d'entrevistar un usuari del centre ⁶ a partir de les preguntes que han elaborat durant la sessió anterior. L'hauran d'enregistrar per tal de poder elaborar la tasca final.
Avaluació	-

TAULA 10. Sessió 8 - Primera trobada: entrevistar a l'usuari. Font: elaboració pròpia

SESSIÓ 9 i 10. Transcripció de les entrevistes	
Durada	55 minuts cada sessió
Material	Paper, bolígraf i mòbil o gravadora
Ubicació	Residència geriàtrica de Ferreries
Desenvolupament	A partir de l'entrevista enregistrada durant la primera trobada, és el moment de posar en marxa la tasca final. L'alumnat ha de transcriure-la i, finalment, fer alguna valoració personal a partir de les respostes obtingudes pel seu usuari.
Avaluació	El professorat ho avaluarà mitjançant una rúbrica per saber si s'han assolit els objectius de l'expressió escrita.

TAULA 11. Sessió 9 i 10 - Transcriure les entrevistes. Font: elaboració pròpia

⁶ A partir d'aquí, quan es tractin d'activitats en parelles o en petit grup, sempre treballaran amb el mateix usuari per tal que es puguin sentir més còmodes i amb més confiança.

TEMÀTICA	TASCA FINAL	DURADA
Conversa espontània sobre habilitats socials	Podcast de la biografia de l'usuari	6 sessions de 55 minuts (de la sessió 11 a la sessió 16)

És fonamental que cada ciutadà es senti bé amb ell mateix per a poder encarar el dia a dia de la millor manera possible. És per això que s'ha optat per centrar-se en el coneixement d'algunes habilitats socials, ja que si un alumne està descontent amb ell i amb les persones que l'envolten, difícilment podrà sentir-se còmode amb aquests tipus d'activitats. Aprendre a relacionar-se amb l'entorn de manera correcta i saber gestionar les pròpies emocions pot ser determinant per aconseguir una bona comunicació basada en el respecte.

SESSIÓ 11. La comunicació interpersonal	
Durada	55 minuts
Material	Fotocòpia, presentació feta per la professora i vídeos
Ubicació	Aula
Desenvolupament	<p>A partir d'un vídeo⁷, el professorat exposarà a l'alumnat de manera resumida els diferents tipus de comunicació (veure annex 7) i s'explicaran les característiques principals i els avantatges i inconvenients per prevenir i solucionar possibles conflictes.</p> <p>Una vegada feta l'explicació, l'alumnat es distribuirà en grups de quatre i analitzaran situacions concretes que els proposarà el professorat (veure annex 8). L'objectiu serà estudiar els tres tipus de comunicació i saber explicar les conseqüències que en pot tenir. Després, hauran d'exposar-ho davant la resta dels companys.</p>
Avaluació	La finalitat és aprendre les diverses tipologies de conversa i com comunicar-se de manera eficaç. D'aquesta manera, es pretén mostrar a l'alumnat que l'utilització de diferents tipologies pot desencadenar una conseqüència o una altra. Per tant, ha de ser capaç d'utilitzar un estil de comunicació adequat en les diferents relacions socials.

TAULA 11. Sessió 11 - Comunicació interpersonal. Font: elaboració pròpia

⁷ Extret de *youtube*. Aquest seria un exemple: <https://www.youtube.com/watch?v=Os-Yfp4YXnI&t=48s>

SESSIÓ 12. Com ens sentim ara mateix?	
Durada	55 minuts
Material	Fotocòpia
Ubicació	Aula
Desenvolupament	L'alumnat, de manera individual, haurà de completar una fitxa on s'haurà de marcar l'emoció que sent en un moment concret (veure annex 9) i, després, ho hauran de compartir amb la resta de la classe, ja que una de les finalitats és veure que una mateixa emoció pot afectar d'una manera o altra, dependent de la persona.
Avaluació	El professorat valorarà l'utilització de l'empatia cap a la resta de l'alumnat (i de les nostres persones majors quan s'hagi d'anar al geriàtric), perquè s'ha d'intentar entendre que una mateixa emoció pot afectar de manera diferent als altres.

TAULA 12. Sessió 12 - Com ens sentim ara mateix?. Font: elaboració pròpia

SESSIÓ 13. Segona trobada: conversar sobre la vida	
Durada	55 minuts
Material	Paper, bolígraf i mòbil o gravadora
Ubicació	Residència geriàtrica de Ferreries
Desenvolupament	<p>A partir de les fitxes que han completat a classe, ara és hora de posar-les en pràctiques amb els usuaris. Hauran de mantenir una conversa i dialogar sobre la vida, les emocions i sobre com se senten al geriàtric.</p> <p>La seva missió és indagar sobre el seu passat i recollir informació. Un cop recollida tota la informació, el que hauran de fer és crear la biografia del seu usuari i, a continuació, elaborar un podcast on ho expliquin i ho puguin compartir amb la resta de companys i companyes.</p>
Avaluació	-

TAULA 13. Sessió 13 - Segona trobada. Font: elaboració pròpia

SESSIÓ 14, 15 i 16. Elaboració d'un podcast	
Durada	55 minuts cada sessió
Material	Paper, bolígraf, <i>chromebooks</i> i editors de vídeo
Ubicació	Aula
Desenvolupament	<p>Primerament, el professorat projectarà un exemple de podcast⁸ que servirà com a model per tal que l'alumnat tengui cura de com modular bé la veu, com intercalar la música i altres aspectes per a enregistrar el seu propi podcast.</p> <p>A partir d'aquest moment, es començarà a elaborar aquesta tasca final. Un dels objectius principals és ajudar als estudiants a apropar-se a les experiències vitals de les persones d'edat avançada i, mitjançant el podcast, anar explicant aspectes de la seva trajectòria vital que vulguin destacar.</p> <p>A través d'aquesta experiència tenen l'oportunitat d'explicar totes aquestes vivències i situacions que han anat passant al llarg dels anys.</p>
Avaluació	El professorat avaluarà l'enregistrament a partir d'una rúbrica d'expressió oral (veure annex 10) i, a més, el professorat de TIC ens ajudarà amb una altra rúbrica per a avaluar la tècnica del podcast.

TAULA 14. Sessió 14, 15 i 16 - Elaboració d'un podcast. Font: elaboració pròpia

TEMÀTICA	TASCA FINAL	DURADA
Ús de les xarxes socials	Diccionari de paraules antigues i neologismes	8 sessions de 55 minuts (de la sessió 17 a la sessió 14)

La tipologia textual argumentativa és una de les més interessants en el nivell de secundària. De fet, a quart d'ESO, la majoria de textos a comentar i analitzar són de caràcter argumentatiu, però el problema que existeix és que se solen treballar de manera escrita i no per a millorar l'expressió oral. És per aquestes

⁸ Extret de:

<https://audios.cma.cat/multimedia/mp3/4/3/1633582886234/menys-emoticones-i-mes-amor-real.mp3>

raons que dedicarem diverses sessions a opinar sobre l'ús de les xarxes socials (un tema molt actual entre els nostres adolescents), ja que argumentar i debatre són habilitats molt importants per a la vida quotidiana de les persones que formen part de la nostra societat.

SESSIÓ 17. El debat espontani	
Durada	55 minuts
Material	Ordinador i projector, llibreta i bolígraf, <i>Chromebook</i>
Ubicació	Aula
Desenvolupament	<p>El professorat proposarà algunes preguntes inicials a l'alumnat, com per exemple si tenen xarxes socials i per a què les fan servir. Així, es començarà un petit debat oral explicant l'experiència amb les xarxes socials. Podran expressar la seva opinió, sense tenir pantes.</p> <p>A continuació, s'explicarà a l'alumnat que veuran un vídeo sobre una <i>influencer</i>⁹. Es dividirà la classe en grups de quatre persones i, a partir de la <i>Fitxa de l'alumnat - Ciberassetjament (veure annex 11)</i>, es demanarà que responguin les preguntes.</p> <p>Finalment, hauran de triar un portaveu que haurà de compartir les opinions del grup amb la resta de companys.</p>
Avaluació	No s'avaluaran directament, però es tindrà en compte el grau de participació en l'exposició dels seus arguments i el comportament.

TAULA 15. Sessió 17 - Debat espontani. Font: elaboració pròpia

En sessions anteriors, s'han estudiat les característiques principals que ha de tenir un debat i s'han donat justificacions sobre per què és bo debatre. També s'han projectat vídeos de debats televisius reals per tal que l'alumnat pugui veure quin format presenta i, finalment, s'han donat consells de com s'ha de xerrar en públic.

⁹ Extret de Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=A3UK4SHLU5Y>

SESSIÓ 18. Ús o abús de les xarxes socials?	
Durada	55 minuts
Material	Ordinador i projector, llibreta i bolígraf, <i>Chromebook</i>
Ubicació	Aula
Desenvolupament	El professorat proposarà una activitat (veure annex 12) on, primerament, per parelles, s'hauran d'exposar arguments a favor i arguments en contra, de manera que en la pròxima sessió hauran de participar en un debat (una parella contra una altra parella).
Avaluació	El professorat avaluarà el grau d'interès i els tipus d'arguments que donen.

TAULA 16. Sessió 18 - Xarxes socials. Font: elaboració pròpia

SESSIÓ 19. Realització del debat per parelles	
Durada	55 minuts
Material	Paper amb els arguments que han preparat
Ubicació	Aula
Desenvolupament	Dedicarem aquesta sessió a la realització dels debats per parelles. Es farà de manera aleatòria, ja que no sabran contra qui hauran de debatre ni tampoc sabran si els toca estar a favor o en contra.
Avaluació	Els alumnes s'hauran de coavaluar mitjançant una rúbrica d'avaluació (veure annex 13).

TAULA 17. Sessió 19 - Debat per parelles. Font: elaboració pròpia

SESSIÓ 20. Recerca de notícies sobre les xarxes socials	
Durada	55 minuts
Material	<i>Chromebooks</i>
Ubicació	Aula
Desenvolupament	L'objectiu d'aquesta activitat és fer una recerca, per parelles, de notícies sobre la tecnologia i les xarxes socials o, fins i tot, cercar alguns vídeos que parlin d'aquesta temàtica. Finalment, la més

	votada, serà la que s'utilitzarà per a realitzar la trobada amb els usuaris de la residència geriàtrica.
Avaluació	La professora avaluarà el grau d'interès i els tipus de notícies que han trobat (originalitat, font, dificultat, raonament...)

TAULA 17. Sessió 20 - Debat per parelles. Font: elaboració pròpia

SESSIÓ 21. Debat sobre l'ús de <i>TikTok</i>	
Durada	55 minuts
Material	<i>Chromebooks</i>
Ubicació	Aula
Desenvolupament	<p>La notícia que ha tingut més votacions és una sobre <i>TikTok</i>¹⁰. El professorat comença la sessió amb aquesta pregunta: <i>Per què TikTok té tant d'èxit?</i></p> <p>En grups de quatre, han d'investigar les característiques de l'aplicació de <i>TikTok</i> i han de mirar de resoldre-ho donant arguments que justifiquin l'èxit de l'aplicació. El professorat els proposa que comencin valorant quin tipus de continguts, a més dels musicals, serien els més adequats per difondre's amb aquesta aplicació: funcionaria, per exemple, com a fòrum per discutir sobre política o esports?</p> <p>Finalment, han de comparar-ho amb l'ús d'altres xarxes socials, com per exemple <i>Facebook</i>, <i>Instagram</i> o <i>Twitter</i>.</p>
Avaluació	No s'avaluaran directament, però es tindrà en compte el grau de participació en l'exposició de les seves opinions i el comportament.

TAULA 18. Sessió 21 - Debat sobre *TikTok*. Font: elaboració pròpia

SESSIÓ 22. Tercera trobada: conversar sobre les xarxes socials	
Durada	55 minuts
Material	Ordinador i projector, mòbil o gravadora
Ubicació	Residència geriàtrica de Ferreries

¹⁰ Extret de: https://text-lagalera.cat/blog/lns170_tiktok/

Desenvolupament	<p>A partir de l'activitat feta a classe durant l'anterior sessió, cada alumne ha de ser capaç d'establir una conversa amb el seu usuari sobre l'ús de les xarxes socials i compartir diferents perspectives i opinions.</p> <p>Segurament, més d'un usuari no sabrà en què consisteixen aquestes aplicacions i, per tant, el que s'ha de fer primer és posar-los en situació. En canvi, suposem que hi ha usuaris que tenen telèfon mòbil i que estan una mica més al dia de les noves tecnologies. D'aquesta manera, l'alumne pot fer de professor i els pot ajudar a resoldre els dubtes més freqüents: com augmentar el volum del so, com introduir números nous, com obrir i enviar missatges, etc.</p> <p>Durant aquesta sessió, l'alumnat també projectarà un mateix vídeo¹¹ a tots els usuaris sobre un experiment que es va fer a un programa de televisió on es va voler mesclar persones de més de 90 anys amb joves amb diferents orientacions sexuals, gèneres i estils de parelles. La finalitat és veure quina és la seva reacció i saber les seves opinions.</p>
Avaluació	-

TAULA 19. Sessió 22 - Tercera trobada. Font: elaboració pròpia

Amb aquest tipus de tertúlies, l'alumnat pot aprendre coses que creuen que són evidents per un mateix però no poden ser-ho per algú altre. És una manera, també, de ser pacients, saber escoltar, tenir empatia, saber estructurar les explicacions per tal que ens puguin entendre i, sobretot, saber transmetre confiança a l'usuari i animar-lo perquè aprengui.

SESSIÓ 23 i 24. Analitzar el vocabulari emprat	
Durada	55 minuts
Material	<i>Chromebooks</i>
Ubicació	Aula

¹¹ *La Voz del Sur*. Extret de:

https://www.lavozdelsur.es/vida/pantallazos/actor-porno-jordi-enp-reaparece-con-abuelos-en-hor-miguero-vacunas_272757_102.html

Desenvolupament	<p>Aquestes dues sessions serviran per a elaborar la tasca final de la tercera trobada amb els usuaris. A partir de l'enregistrament de la conversa que van compartir i a partir de la tertúlia que es va crear amb la visualització del vídeo, hauran d'analitzar el vocabulari que solen emprar les persones grans (paraules antigues, barbarismes, entre d'altres). Es proposa elaborar un petit diccionari amb paraules que, al principi, eren desconegudes per a l'alumnat i, per altra banda, també hauran de recollir els neologismes que el seu usuari no coneixia.</p> <p>Finalment, ho hauran de compartir a classe amb la resta de companys i esbrinar quines són les paraules antigues que més es repeteixen.</p>
Avaluació	El professorat avaluarà el grau d'interès i els tipus d'exemples que han trobat (originalitat, font, dificultat, raonament...), de manera que també es podrà comprovar l'aprofitament a classe.

TAULA 20. Sessió 23 i 24 - Anàlisi del vocabulari. Font: elaboració pròpia

TEMÀTICA	TASCA FINAL	DURADA
Les festes patronals de Menorca	Debat en grups de sis (tres usuaris contra tres estudiants)	1 sessió de 55 minuts (és la sessió 25)

Com ja hem dit, l'argumentació és un aspecte important que s'ha de treballar a secundària per a poder assolir les competències clau. Com que ja hem anat donant arguments i opinions a classe sobre diferents temes i, a més, ja s'ha estudiat quina estructura hem de seguir per tal que un debat funcioni correctament, és hora de posar-ho en pràctica amb els usuaris de la residència geriàtrica.

SESSIÓ 25. Quarta trobada: debat sobre les festes patronals	
Durada	55 minuts
Material	Mòbil o gravadora
Ubicació	Residència geriàtrica de Ferreries

Desenvolupament	El format del debat serà en grups de sis persones (tres usuaris contra tres estudiants). Primerament, s'explicarà l'activitat als usuaris i es donarà uns deu minuts per planificar els seus arguments. A continuació, els usuaris hauran de compartir les experiències i tradicions que han viscut quan eren joves i opinar sobre el que viuen actualment. D'aquesta manera, l'alumnat haurà de donar els seus arguments i, si és possible, rebatre amb contraarguments vàlids sobre com es viuen actualment les festes patronals.
Avaluació	Un dels estudiants de cada grup, haurà d'enregistrar el debat i entregar-ho com a tasca final, de manera que el professorat ho avaluarà a partir d'una rúbrica d'expressió argumentativa (veure annex 14)

TAULA 21. Sessió 25 - Quarta trobada. Font: elaboració pròpia

TEMÀTICA	TASCA FINAL	DURADA
Històries d'ahir i d'avui	Vídeo reportatge del poble de Ferreries	3 sessions de 55 minuts (de la sessió 26 a la sessió 28)

SESSIÓ 26. Cinquena trobada: històries d'ahir i d'avui	
Durada	55 minuts
Material	Mòbil o gravadora i fotografies actuals del poble
Ubicació	Residència geriàtrica de Ferreries
Desenvolupament	<p>La finalitat d'aquesta trobada és que l'alumnat reculli les històries de vida d'aquests avis i àvies utilitzant imatges i objectes significatius per a la vida dels seus protagonistes. L'alumnat podrà ensenyar fotos actuals del poble de Ferreries i els usuaris hauran de recordar com era antigament.</p> <p>Es pretén que els usuaris puguin recuperar la memòria històrica del poble, des d'un punt de vista més intimista o personal. Per tant, un dels objectius és identificar les experiències, relats i anècdotes que han viscut aquests usuaris.</p>
Avaluació	-

TAULA 22. Sessió 26 - Cinquena trobada. Font: elaboració pròpia

SESSIÓ 27 i 28. Elaboració del vídeo reportatge	
Durada	55 minuts
Material	<i>Chromebooks</i> i editors de vídeo
Ubicació	Aula
Desenvolupament	<p>Aquesta tasca final consisteix en elaborar un vídeo reportatge d'entre cinc i deu minuts sobre el poble de Ferreries a partir de les vivències viscudes amb l'usuari durant la sessió anterior.</p> <p>S'han d'enregistrar escenes utilitzant diferents plànols i fotografies antigues i actuals i, a més, l'àudio ha d'estar en veu en off.</p>
Avaluació	El professorat avaluarà aquesta tasca mitjançant una rúbrica d'expressió oral i, a més, el professorat de TIC ens ajudarà amb una altra rúbrica per a avaluar la tècnica del vídeo reportatge.

TAULA 23. Sessió 27 i 28 - Elaboració del vídeo reportatge. Font: elaboració pròpia

SESSIÓ 29. Autoavaluació del projecte	
Durada	55 minuts
Material	<i>Chromebooks</i> i editors de vídeo
Ubicació	Aula
Desenvolupament	<p>Aquesta sessió estarà destinada a l'autoavaluació i avaluació del projecte per a saber quines millores s'haurien de fer de cara al proper curs escolar.</p> <p>L'alumnat també elaborarà, de manera grupal, un qüestionari per a entregar als usuaris i saber les seves opinions i valoracions sobre el projecte que han portat a terme durant tot el curs.</p>
Avaluació	Serà el propi alumnat que avaluarà la seva tasca durant el projecte, mitjançant un <i>Google Forms</i> que elaboraran ells mateixos.

TAULA 24. Sessió 29 - Autoavaluació. Font: elaboració pròpia

El projecte ja arriba al final. La següent sessió serà l'última trobada on s'entregarà el qüestionari, es farà una petita valoració grupal i s'acomiaran de tots els usuaris de la residència geriàtrica de Ferreries i dels seus treballadors.

A més, se'ls informarà, així com estava previst, que, abans d'acabar el curs escolar, es farà l'exposició de tot el procés del projecte *OraliEdat: Una mirada intergeneracional*. Hi podran participar els familiars de l'alumnat, els docents i els treballadors del centre, així com també qualsevol persona interessada.

Així, les últimes tres o quatre sessions seran les fases finals del projecte, on s'organitzarà aquesta festa final, preparant xerrades informatives i mostrant la totalitat del projecte, ja que es pretén que arribi al màxim de públic possible per tal d'enriquir i intentar generar una reflexió sobre la forma de vida dels nostres avis i àvies durant la seva joventut i durant la seva situació actual. Per això, aquesta exposició serà per a presentar totes les activitats que han anat recopilant al llarg de l'execució del projecte i, per tant, romandrà oberta durant tota una setmana (pendent de concretar lloc, dies i horari).

4.9 Avaluació

Un dels factors primordials en el desenvolupament de qualsevol aprenentatge és el de l'avaluació. Durant anys, l'alumnat s'ha anat acostumant a memoritzar certa informació per després haver de respondre correctament una sèrie de preguntes a un examen. En canvi, amb el pas del temps, s'ha anat comprovant que aquest mètode no té un aprenentatge significatiu.

Els mètodes d'avaluació d'un projecte d'aquesta envergadura han de ser diferents dels mètodes tradicionals. D'una banda, caldrà avaluar l'alumnat per determinar l'evolució dels seus interessos i actituds; d'altra banda, cal reflexionar sobre si l'alumnat ha assolit els objectius i ha progressat acadèmicament. A més, cal avaluar el treball en grup, el sentit de la iniciativa i la seva implicació. Finalment, l'alumnat elaborarà una carpeta d'aprenentatge i crearà contingut digital per ser penjat a la pàgina web de l'institut.

4.9.1 Avaluació de l'alumnat

Així, l'avaluació s'utilitza per a comprovar el procés d'ensenyament-aprenentatge i per a valorar si s'han assolit els objectius. Per tant, a partir dels resultats que s'extreuran, ens permetrà valorar els aspectes que s'haurien de millorar si es vol tornar a posar en pràctica aquesta metodologia, encara que podem suposar que generarà un grau alt de satisfacció per part de l'alumnat.

Tot i així, totes les activitats que es realitzaran durant l'APS necessiten una avaluació objectiva per comprovar si s'han assolit les competències que venen marcades al currículum. Per tant, els instruments principals d'avaluació seran l'observació del professorat durant les sessions a l'aula, però també l'observació dels treballadors de la residència geriàtrica. També s'utilitzaran diferents rúbriques per a avaluar el producte final de les diferents tasques del projecte.

L'avaluació de les actituds, sentit de la iniciativa, implicació de l'alumnat i el treball en grup es realitzarà mitjançant la llista d'indicadors que tenen quatre nivells. L'actitud i implicació de l'alumnat és una de les parts més importants perquè el projecte tiri endavant i, per tant, li correspondrà també un percentatge en la nota final. A continuació es mostra la taula per a avaluar aquests punts:

Indicadors	Sempre	De vegades	Gairebé mai	Mai
Mostra interès pel projecte				
Cerca informació a diferents mitjans sobre els continguts del projecte				
Participa activament a les trobades, fent preguntes sobre les necessitats que puguin anar sorgint				
Proposa idees per a la realització del projecte				

Participa activament en les tasques del projecte				
Comprèn les tasques realitzades i la responsabilitat que impliquen				
Respecta les normes de convivència, tant del centre com de la residència geriàtrica				
Gaudeix i mostra entusiasme en la realització del projecte				

TAULA 25. Llista d'indicadors per a l'avaluació d'actituds i implicació de l'alumnat. Font: elaboració pròpia

L'avaluació de la carpeta d'aprenentatge es realitzarà mitjançant una rúbrica (**veure annex 15**), dividida en cinc ítems i per a cadascun es distingeixen tres nivells. Aquest treball és un dels que s'hauran d'exposar a la sessió final del projecte.

Com hem dit, per a saber si l'alumnat ha assolit els objectius i ha avançat acadèmicament, s'han de tenir en compte els criteris d'avaluació i els estàndards d'aprenentatge, així com marca el currículum de les Illes Balears de Llengua catalana i Literatura.

Finalment, la taula següent mostra un resum de les activitats avaluable del projecte amb el pes que tindrà cada una d'elles. Cal dir que la nota d'aquest projecte tindrà un pes del 35% a la matèria de Llengua catalana i Literatura.

TASCA	INSTRUMENT D'AVALUACIÓ	% TOTAL
Actitud i implicació de l'alumnat en les tasques del projecte	-Observació per part del professorat i pels treballadors de la residència geriàtrica. -Rúbrica i autoavaluació del projecte	10%
Carpeta d'aprenentatge	Rúbrica	20%
Transcripció de l'entrevista intergeneracional	Rúbrica	10%

Elaboració d'un podcast sobre la biografia de l'usuari	Rúbrica d'expressió oral i rúbrica de la tècnica digital	20%
Realització d'un debat per parelles	Rúbrica de coavaluació	10%
Realització d'un debat en grup	Rúbrica d'expressió argumentativa	10%
Elaboració del vídeo reportatge sobre el poble de Ferreries	Rúbrica d'expressió oral i rúbrica de la tècnica digital	20%
TOTAL		100%

TAULA 26. Resum de les activitats i percentatge d'avaluació. Font: elaboració pròpia

4.9.2 Avaluació del projecte

Tot projecte ha d'acabar amb l'avaluació de l'experiència anual, i la planificació per al proper curs. Com ja s'ha comentat, aquesta proposta no s'ha dut a terme i, per tant, la seva avaluació com a estratègia d'aprenentatge se realitzarà a partir d'investigacions i altres projectes que ja han tingut els resultats.

Està demostrat que l'Aprenentatge-Servei, a més de treballar els aprenentatges propis del currículum de llengua catalana com per exemple entrevistar, enregistrar, donar opinions, entre d'altres, també treballa altres competències més generals com l'elaboració de qüestionaris, el tractament de dades, etc. i actituds com empatia, escolta activa, respecte a l'altre i col·laboració.

Per tant, podem parlar d'una experiència innovadora que ofereix a l'alumnat el repte de treballar de forma cooperativa davant d'una necessitat real, adquirint una major consciència del compromís grupal i la importància de fer un esforç conjunt per obtenir l'èxit.

Posant la vista en el futur, es podria plantejar la creació d'un projecte interdisciplinari d'àmbit lingüístic, de manera que tindria un enfocament competencial i cooperatiu que permetria estimular les habilitats comunicatives

orals i escrites en les tres llengües del centre (català, castellà i anglès), la creativitat i el pensament crític, el treball en equip, el vincle amb les famílies i amb l'entorn social.

5. Conclusions

A partir de la bibliografia consultada, podem concloure que no s'ha trobat un concepte unificat dels programes intergeneracionals, però la majoria dels autors revisats coincideixen que són activitats en què participen persones de diverses generacions sense vincles familiars, aconseguint resultats beneficiosos per a tots els participants.

L'Aprenentatge-Servei és una bon mètode metodològic que afavoreix el desenvolupament curricular, personal i social. La importància d'aquests projectes rau principalment que tots els seus protagonistes poden obtenir beneficis de la seva posada en pràctica. Inicialment cal destacar les millores acadèmiques, socials i emocionals, el desenvolupament de destreses intel·lectuals i personals, així com l'increment de la responsabilitat cívica i la participació activa a la comunitat.

A més, el professorat valora haver aconseguit fer les classes més rellevants i més motivadores per l'alumnat. Valoren també la participació amb altres entitats col·laboradores, cosa que els motiva com a professionals que són. Segons estudis ja realitzats, els equips directius també ho consideren una bona estratègia ja que millora el clima de convivència i treball al centre. Finalment, les entitats socials col·laboradores en el projecte també poden aconseguir beneficis donant a conèixer la seva missió a la comunitat, proporcionant visibilitat i consciència sobre la seva feina.

Mitjançant la proposta d'Aprenentatge-Servei formulada en aquest Treball de Fi de Màster, es pot intuir que s'arribaria a assolir:

- Que l'alumnat s'impliqui en totes les fases del procés del projecte per a poder assolir les competències clau incloses en el currículum i, alhora, tractar temes transversals, com el desenvolupament d'habilitats socials.
- Que l'alumnat sigui capaç de millorar la qualitat de vida dels usuaris de la residència geriàtrica, de manera que s'apin col·laborar en una educació integral per tal de tenir una visió positiva de la gent gran.
- Que l'alumnat treballi els continguts de l'assignatura de Llengua catalana i Literatura de quart d'ESO d'una manera més dinàmica i aplicada a la vida quotidiana.
- Que l'alumnat sigui capaç d'expressar-se oralment de manera correcta, depenent de cada situació comunicativa.
- Que l'alumnat sàpui potenciar l'oralitat fora de les aules a llocs no acadèmics i en situacions reals.

Tot això posa de manifest que la metodologia d'Aprenentatge-Servei permet una aprenentatge basat en competències, el treball de temes transversals i el desenvolupament curricular, personal i social, on cada alumnat és el principal protagonista d'aquestes experiències. D'aquesta manera, els adolescents estan més motivats, ja que s'adonen que saben desenvolupar el seu sentit de responsabilitat i d'iniciativa i, a més, augmentarà la seva autoestima a través de les habilitats socials i del treball cooperatiu.

Finalment, cal dir que aquest tipus de metodologia també afavoreix una major conscienciació de les necessitats del poble i augmenta la seva intervenció amb finalitats solidàries a través de la interacció de l'alumnat amb els usuaris de la residència geriàtrica.

Així, a partir d'una entrevista feta a Alexander Velásquez, Terapeuta Ocupacional i Coordinador d'Activitats de la Residència per a la gent gran Albertia Valle de l'Oliva¹², podem concloure que aquests tipus de trobades suposen “una injecció d'alegria i energia, ja que passen moltes hores comentant experiències i sempre em pregunten quan tornaran”.

Són els infants mal educats?, Són els joves insensibles i incívics? Són les persones grans egoistes i renyaires?. Els programes intergeneracionals han de servir també per a trencar amb aquests estereotips i, per tant, s'aconseguirà una solidaritat que, a priori, sembla difícil per la manca de coneixement.

En definitiva, les relacions intergeneracionals han de ser una aportació important pel creixement individual, augmentar l'autoestima i valorar la llibertat des del respecte i la diferència.

És per tot això que l'IES Biel Martí aposta per apropar joves i grans, en un benefici mutu i constant, per tal que les dues generacions es coneguin, es reconeguin i s'ajudin, actuant amb total naturalitat i gaudint des del primer moment de l'activitat. Sempre agafats de la mà i caminant junts, i trencant la bretxa generacional que existeix.

6. Referències bibliogràfiques

Ajuntament de Barberà del Vallès (2005). *Activitats intergeneracionals*. Recuperat de: <https://www.bdv.cat/activitats-intergeneracionals>

¹² El Aula de Papel (201). *Experiencias de intercambio generacional*. Extret de: <https://www.elauladepapeloxford.com/experiencias-intercambio-intergeneracional/>

Batlle, R. (2011). "L'aprenentatge servei al món: una visió comparativa". *Temps d'Educació*, (41), 41-56. Recuperat de: <https://raco.cat/index.php/TempsEducacio/article/view/253376/340141>

Batlle, R. (2013). *Aprendizaje-Servicio en España: el contagio de una revolución pedagógica necesaria*. Madrid, España: PPC.

Batlle, R. (2018). *Roser Batlle*. Recuperat el 8 de juny de 2022 de <https://roserbatlle.net/aprendizaje-servicio/>

Calabria, J., Codina, T., Gallego, L., Puig, J.M. i Rubio, L. (2014). *Acollir projectes d'Aprenentatge Servei en entitats socials*. Barcelona. Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya. Recuperat el 8 de juny de 2022 de: https://www.tercersector.cat/sites/tercersector.cat/files/guia_acollir_projectes_da_prenentatge_servei_en_entitats_socials_0.pdf

CEIP Ses Comes. *Programa intergeneracional*. Recuperat de: <http://ceipsescomes.com/projectes/projecte-intergeneracional/>

Consell Insular de Menorca (2014). "Taller Gent gran i gent petita". *Benestar Social i Joventut*. Recuperat de: <https://www.cime.es/Contingut.aspx?IdPub=4248>

Decret 34/2015 de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'Educació Secundària Obligatòria a les Illes Balears. Butlletí oficial de les Illes Balears, núm 73 del 16 de maig de 2015. Recuperat de: <https://www.caib.es/eboibfront/eli/es-ib/d/2015/05/15/34/dof/cat/html>

Furco, A. i Billig, S. (2004). *El impacto educativo del aprendizaje-servicio*. Ponencia en el VII Seminario Internacional de aprendizaje y servicio solidario. Buenos Aires, 6-7.

Generalitat de Catalunya. *La carpeta d'aprenentatge. Un eina per avaluar per competències*. Recuperat de: <https://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0003/0e9f449b-790e-4fd7-a9e9-1cab53252ae3/La-carpeta-daprenentatge.pdf>

IES Biel Martí (2021). *Documents de centre*. Recuperat de: <https://redols.caib.es/c07008387/docs/>

Martínez, M. (2008). *Aprenentatge servei i responsabilitat social de les universitats*. Barcelona, España: Octaedro.

Martínez, M. i Puig, J. M. (2011). "Aprenentatge servei: de l'Escola nova a l'educació d'avui". *Temps d'Educació*, (41), 11-24. Recuperat de: <https://raco.cat/index.php/TempsEducacio/article/view/253365>

Moll, S. (2019). "KPSI. Un instrumento de evaluación inicial". *Justifica tu respuesta*. Recuperat de: <https://justificaturespuesta.com/kpsi-un-instrumento-de-evaluacion-inicial-ver-ejemplos/>

Mora, J. C., Prieto, P., Mora, I. i Valls, Ì. (2019). *Oralitat: Eines i recursos educatius per aprendre a parlar en públic*. Recuperat de: <https://oralitat.upf.edu/>

Puig, J. M., Campo, L. i Climent, T. (2011). "Com difondre una innovació pedagògica? El cas de l'aprenentatge servei a Catalunya". *Temps d'Educació*, (41), 129-140. Recuperat de:

<https://raco.cat/index.php/TempsEducacio/article/view/253383/340148>

Puig, J. M. i Palos, J. (2006). "Rasgos pedagógicos del aprendizaje-servicio". *Cuadernos De Pedagogía*, (357), 60-63. Recuperat de: <https://roserbatlle.files.wordpress.com/2009/03/rasgos-pedagogicos.pdf>

Real decret 1105/2014 de 26 de desembre de 2014, pel qual s'estableix el currículum bàsic de l'Educació Secundària Obligatòria i el Batxillerat. Butlletí oficial de l'Estat, núm. 3 del 3 de gener de 2015. Recuperat de: <https://www.boe.es/boe/dias/2015/01/03/pdfs/BOE-A-2015-37.pdf>

Red Española de Aprendizaje-Servicio (REDAPS). *Red Española de Aprendizaje-Servicio* (2018). Recuperat el 8 de juny de 2022 de: <https://www.aprendizajeservicio.net/grupos-impulsores/>

Riera, J. L. (2009). "Anàlisi de les associacions de gent gran a les Illes Balears". *Anuari de l'envelliment*, 262-270. Recuperat de: http://ibdigital.uib.es/greenstone/sites/localsite/collect/anuariEnvelliment/index/assoc/2009_anuari_envelliment_p261.dir/2009_anuari_envelliment_p261.pdf

SÁNCHEZ, M. (dir.) (2007). *La evaluación de los programas intergeneracionales*. Madrid: IMSERSO.

Universitat de les Illes Balears (2022). *Programa APSUIB*. Recuperat de: <https://aps.uib.cat/Antecedents/>

7. Annexos

ANNEX 1. KPSI d'avaluació inicial

Què en saps de...?

1. No n'he sentit a parlar mai.
2. N'he sentit a parlar però no sé gaire bé res.
3. En sé una mica.
4. En sé força. Ho puc explicar a algú

Què en sé de...	Grau de coneixement:			
	1	2	3	4
Què és un intercanvi intergeneracional?				
En què consisteix un projecte d'aprenentatge-servei?				
Quines activitats poden fer-se en una residència de persones majors?				
Coneixes alguns centres que tinguin aquestes iniciatives?				
Com es poden sentir les persones majors?				
Sabries dir els motius pels quals s'utilitzen aquests tipus de metodologies d'aprenentatge?				

ANNEX 2. Preguntes de comprensió i de reflexió sobre la vellesa

1. Què és l'edatisme? Creieu que està present avui dia en la nostra societat?
2. Explicau breument tres accions que es realitzen a Pescueza per tal que les persones majors visquin millor. Creieu que a Ferreries seria positiu realitzar accions d'aquest tipus per a la nostra gent major?
3. Quin percentatge de persones majors hi haurà a Catalunya el 2050? Cerca quin serà el percentatge que hi haurà a Menorca en el mateix any. Ho podreu trobar a l'Ajuntament si aneu a demanar la piràmide de població i calculant quantes persones tindran més de 65 anys el 2050.
4. Creieu que la teleassistència és una bona solució per a la gent major?

5. Quins són els principals motius de les telefonades de la gent major al telèfon de teleassistència?
6. Quina creieu que és la diferència entre la visió de la vida que té Martí i la que té Ignàcia?

ANNEX 3. Pluja d'idees per a triar les temàtiques de cada trobada.

FULL PER A L'ALUMNAT

- ★ Nom i cognom:
- ★ Indica el tema del qual us agradaria parlar amb els usuaris de la residència geriàtrica. L'heu d'escriure amb un sintagma nominal. Per exemple: *l'ús de paraules antigues*.
- ★ Intenta centrar el tema amb una pregunta, per tal de saber com es podrà desenvolupar la sessió. Per exemple, *Creus que els joves d'avui en dia utilitzen paraules antigues?*.
- ★ Per a valorar si el tema i l'enfocament plantejats són adequats per a realitzar les sessions, intenteu pensar possibles activitats que ajudin a crear un espai de conversa i d'intercanvi d'opinions.

ANNEX 4. Autoconeixement

Fa quinze anys tenia 15 anys...

Imagina't que tens uns 30 anys. Com et veus amb aquesta edat? Fes una descripció de com és la teva vida, el teu dia a dia, en què treballes...

ANNEX 5. Marca les característiques amb les quals s'identifiquen més:

Característica		Característica		Característica	
Impacient		Persuasiu/va		Perseverant	
Acomodati/cia		Sensible		Autosuficient	
Desconfiat/da		Amable		Extravertit/da	
Hiperactiu/va		Generós/a		Crític/a	
Dependent		Insegur/a		Intransigent	
Observador/a		Fiable		Egoista	
Educat/da		Responsable		Exigent	
Alegre		Prudent		Perfeccionista	
Analista		Endreçat/da		Tossut/da	
Serè/na		Actiu/va		Participatiu/va	
Segur		Obstinat/da		Pràctic/a	
Creatiu/va		Adaptable		Afable	
Impertinent		Ambiciós		Caut	
Negociador/a		Col·laborador/a		Conciliador/a	
Impulsiu/va		Constant		Cordial	
Inquiet/a		Detallista		Diplomàtic	
Tenaç		Discret		Dur	
Tímid/a		Emprenedor		Enèrgic	
Agressiu/va		Saludable		Respectuós	
Flexible		Sensat		Rebel	
Clar/a		Dominant		Influenciable	
Organitzatiu/va		Coherent		Realista	
Sociable		Rígid/a		Irritable	
Tranquil/la		Equilibrat/da			

ANNEX 6. Estudis

Parla amb el teu company sobre com van els teus estudis, en quines assignatures tens més dificultats i quines són les teves expectatives de cara a acabar l'etapa de secundària. Aquí tens algunes idees de com pots planificar la teva intervenció:

- Com portes actualment els teus estudis?
- En quines assignatures tens més dificultats?
- Quines possibles causes poden ser?
- Com penses solucionar aquestes dificultats?
- Quines possibilitats reals tens d'obtenir el títol de graduat de secundària?
- Què opinen els teus pares? Hi estàs d'acord? Si no hi estàs, explica el per què.

ANNEX 7. Estils de comunicació

AGRESSIU

- Amenaces verbals i no verbals
- Acusacions directes i retrets
- Domini de qualsevol situació
- To de veu elevat, tensió muscular...

PASSIU

- Poca comunicació
- Sensació de desinterès
- Típic de les persones tímides o introvertides
- Poc contacte visual, to de veu baix, respostes breus...

ASSERTIU

- Comunicació directe: es diu allò que un mateix pensa i sent i ho diu de manera coherent
- No s'intenta incomodar a l'altra persona
- Es tenen en compte els propis interessos però també els de l'altra persona
- Conversa fluida, sense complicació.

ANNEX 8. Fitxa d'estils comunicatius

<p>Havies quedat per sopar amb un/a amic/a i arribar una hora tard. Com que no t'ha avisat, estàs molt enfadat. Què li diries?</p>	
ESTIL	CONSEQÜÈNCIA
Agressiu	
Passiu	
Assertiu	
<p>Has anat al cinema amb un/a amic/a i davant vostre hi ha una parella que sempre parla i riu fort i, per tant, no us deixa seguir la pel·lícula. Què li diries?</p>	
ESTIL	CONSEQÜÈNCIA
Agressiu	
Passiu	
Assertiu	
<p>Estàs mirant un partit de pàdel i al teu costat hi ha un grup que només critica i realment no saben jugar a pàdel. Què els diries?</p>	
ESTIL	CONSEQÜÈNCIA
Agressiu	
Passiu	
Assertiu	

Un company teu de feina sempre et dona la seva feina perquè la facis tu quan puguis. Segons ell, diu que no té temps però no t'ho creus i vols acabar amb això. Què li diries?

ESTIL	CONSEQÜÈNCIA
Agressiu	
Passiu	
Assertiu	

ANNEX 9. Fitxa per a treballar les emocions

COM EM SENTO ARA
MATEIX?

DATA: _____

???

ARA MATEIX EM SENTO...

QUÈ HE FET O QUÈ HE PENSAT
PER SENTIR-ME AIXÍ?

QUÈ PUC FER QUAN EM SENTO
AIXÍ?

-
-
-
-
-
-

AQUESTA EMOCIÓ M'AGRADA / NO M'AGRADA PERQUÈ...

ANNEX 10. Rúbrica per a avaluar l'expressió oral

	Excel·lent (3 punts)	Bé (2 punts)	Millorable (1 punt)
Articulació	-Vocalitza bé -Pronuncia bé tots els fonemes.	-S'hauria de vocalitzar millor. A vegades no s'entén el què diu. -Té problemes amb alguns fonemes, com poden ser algunes interferències amb el castellà.	-Té la boca massa tancada i gairebé no mou els llavis. No se l'entén quan parla. -Té seriosos problemes per pronunciar correctament els fonemes.
Entonació	-Aplica varietat de tons i, a més, remarca les paraules claus. -Alterna les oracions enunciatives amb alguna d'un altre tipus.	El to és molt monòton.	L'entonació no s'adapta al sentit del text.
Intensitat	-Utilitza el volum correcte i projecta bé la veu. -Modifica el volum per a posar èmfasi a una idea important.	-Comença bé però va baixant el to progressivament. -Parla massa alt.	La seva veu és inaudible. No s'entén el què diu
Velocitat	-Fa les pauses correctament i controla bé la respiració. -Ritme adequat per a mantenir l'interès del públic.	-Ritme una mica ràpid i resulta confús. No controla la respiració. -Ritme irregular. S'interromp i utilitza mots crossa.	-Ritme molt accelerat. Contínuament ha de parar per a agafar aire. S'atropella quan parla i no se l'entén. -Ritme molt lent. Es queda en blanc contínuament.
Estructura	-Presenta el tema i avança les idees principals de la seva exposició. -S'ajusta bé al guió establert. -Utilitzeu fórmules	-Falta una introducció o una conclusió final. -Utilitza pocs connectors lògics.	-No queda clar l'esquema que ha seguit, ja que tampoc es distingeixen les idees principals.

	d'obertura i tancament de la presentació. -Utilitza connectors per diferenciar els diferents apartats		
Claredat i coherència del discurs	-Demostra domini del tema i una bona feina de documentació prèvia. -Ofereix dades concretes, aporta exemples, fa comparacions...	-No s'ha preparat bé l'exposició i es noten les inseguretats en els coneixements sobre el tema. -No aporta moltes dades concretes	-No té sentit el que diu. Improvisa tot el temps. -Sembla que no coneix o no entén el tema que presenta. -Llegeix el guió

ANNEX 11. Fitxa sobre el vídeo de ciberassetjament

Nom dels membres del grup:

A partir del vídeo que acabem de veure a classe sobre l'ús d'Internet i especialment de les xarxes socials, us proposem una sèrie de preguntes que pretenen crear diàleg, debat, reflexió i sensibilització.

- Què hi passa, en aquest vídeo?
- Quin creieu que és el missatge que vol donar?
- Algú/alguna de vosaltres es veu reflectit/da en la protagonista?
- Què penseu que està fent malament?
- Per què diríeu que vol compartir totes aquestes fotografies que es fa en el seu perfil?
- Disposeu d'alguna xarxa social?
- Quina és la vostra preferida?
- Per a què les feu servir?
- Fins a quin punt podem continuar fent coses sense "passar-se de la ratlla"?
- Per què hi ha gent que no vol compartir i parlar de les situacions de ciberassetjament?

- Quins consells donaríeu a les persones que estan patint ciberassetjament?

Haureu de triar un portaveu que s'encarregui de compartir les vostres opinions amb la resta de companys.

ANNEX 12. Debat per parelles

Expresseu la vostra opinió amb tres arguments a favor i tres en contra del tema que us proposem. També podeu afegir alguns contraarguments que cregueu que es podrien oposar a la vostra opinió.

Després, de manera aleatòria (no sabreu si estareu a favor o en contra), haureu de debatre contra una altra parella.

Ús o abús de les xarxes socials? Quina utilitat creieu que tenen? Teniu en compte, quan pengeu alguna cosa a Internet, que pot anar a parar a mans de qualsevol persona?

Arguments a favor	Arguments en contra
1.	1
2.	2.
3.	3.
CONTRAARGUMENTS:	CONTRAARGUMENTS:

ANNEX 13. Coavaluació

Rúbrica debat. Coavaluació

Rúbrica debat. Coavaluació	Debat excel·lent ⁵	Bon debat ³	Debat insuficient ¹
Informació 20%	Presenta informació adequada, clara i precisa.	La informació presentada no s'entén, no està prou clar.	Presenta informació que no s'entén, ja que les idees no estan ben relacionades.
Arguments 20%	Exposa tres o més arguments. Són de qualitat i sap raonar-los i defensar-los.	Exposa els tres arguments, però no estan ben raonats o no sap defensar-los correctament.	No exposa els tres arguments i no sap aportar raons per a defensar la seva opinió.
Rebate 20%	Ha sabut emprar contraarguments precisos, forts i rellevants.	Ha sabut emprar alguns contraarguments, encara que s'ha notat que no sabia ben bé què contestar. Ha estat de forma poc creïble.	Ha tingut dificultats a l'hora de rebatre, ja que s'ha mantingut en silenci.
Llenguatge no verbal Gesticulació, contacte visual, expressió facial... 20%	Manté una postura natural mirant a l'oponent continuament. Gesticula de manera correcta per a defensar les seves idees.	Manté una postura natural mirant a l'oponent. Algunes vegades gesticula per a defensar les seves idees.	Manté una postura un poc forçada i no sol mirar a l'oponent. No és capaç de transmetre amb el seu cos cap idea.
Llenguatge paraverbal Pronunciació, entonació, ritme, volum de la veu... 20%	Pronuncia les paraules correctament i manté una exposició àgil i fluida. El volum és adequat i presenta una bona entonació.	Manté una exposició fluida, tot i que la vocalització no és del tot correcta. El volum és adequat però sempre manté el mateix to de veu.	Comet errors de pronunciació i no vocalitza prou bé. L'exposició és poc fluida i el to de veu és molt monòton.

Made with iDoceo 7

jueves, 21 de abril de 2022

ANNEX 14. Rúbrica per a avaluar l'expressió argumentativa

TEXT ARGUMENTATIU 19/20*

TEXT ARGUMENTATIU 19/20*	EXCEL·LENT ⁴	NOTABLE ³	BÉ ²	INSUFICIENT ¹
QUALITAT DELS ARGUMENTS 35%	Tots els arguments són de qualitat i defensen el tema.	La majoria dels arguments són de qualitat, però no defensen el tema.	Els arguments no recolzen de manera clara el tema.	Els arguments no aporten raons per a defensar el tema.
JUSTIFICACIÓ Dels arguments de cada tema 10%	Proporciona justificacions i idees clares i suficients a tots els seus arguments.	Proporciona justificacions i idees clares i suficients a alguns dels seus arguments.	Proporciona poques justificacions i idees als seus arguments.	No proporciona cap justificació als seus arguments.
PROCÉS D'ESCRITURA 15%	El tema conté tots els arguments que es demanaven (un total de sis: tres a favor i tres en contra).	Hi ha gairebé tots els arguments que es demanaven (només en falten entre un i tres).	Només s'han posat arguments d'una sola postura (en falten més de tres).	No hi ha dedicat temps ni ganes. Hi falten més de quatre arguments.
ORTOGRAFIA 30%	L'escrit té dues faltes o menys.	L'escrit té entre tres i cinc faltes.	L'escrit té entre sis i vuit faltes.	L'escrit té més de vuit faltes.
PUNTUALITAT Entrega de feines 10%	Entrega la tasca en els terminis establerts.	Entrega la tasca en el dia establerts però amb algunes hores de retard.	Entrega la tasca amb una mica de retard (un o dos dies més tard).	Entrega la tasca amb retard (més de tres dies).

ANNEX 15. Rúbrica per a avaluar la carpeta d'aprenentatge

Carpeta aprenentatge *

Carpeta aprenentatge *	Excel·lent ³	Bé ²	Millorable ¹
Qualitat de la informació 20%	S'inclou tota la informació amb detall incloent el moment en què es realitza la tasca, de les accions realitzades a classe i en les trobades i proposa idees pròpies per a millorar.	S'inclou tota la informació amb detall incloent el moment en què es realitza la tasca, de les accions realitzades a classe i en les trobades.	Inclou informació de les tasques realitzades però no s'especifica amb detall quan s'han realitzat.
Organització 20%	La informació està molt ben organitzada amb paràgrafs ben redactats, destacant-ne els punts importants i fent una valoració personal.	La informació està ben organitzada amb paràgrafs ben redactats, destacant-ne els punts importants.	La informació proporcionada no està prou organitzada i no es destaquen els punts importants ni es fa cap valoració personal.
Correcció lingüística 20%	Només hi ha entre un i cinc errors lingüístics.	Comet alguns errors lingüístics (entre sis i deu).	Comet errors lingüístics molt evidents que dificulten la comprensió (més de deu).
Material gràfic 20%	Aporta material gràfic interessant. Plasma totes les activitats que s'han realitzat i el progrés de cadascuna.	Aporta material gràfic. Plasma algunes activitats que s'han realitzat.	Aporta poc material gràfic, la qual cosa no permet realitzar un seguiment del treball realitzat durant el projecte.
Temps d'entrega 20%	Entrega la tasca en els terminis establerts.	Entrega la tasca amb una mica de retard (un o dos dies més tard).	Entrega la tasca amb retard (més de tres dies).